रामसिंहपुरा की औरतें

عکاسی - ساکشی نرالی تہٕ سری شنکر ٹوٹا

لِکھأر - مِسز سُنیتا

आभार

कार्यक्रम समन्वयक

प्रो. उषा शर्मा, *प्रोफ़ेसर एवं प्रभारी,*
राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र प्रकोष्ठ, एन.सी.ई.आर.टी., दिल्ली

लेखन

श्रीमती सुनीता

चित्रांकन, सज्जा एवं आवरण

साक्षी शिराली एवं सिरि शंकरतोटा

मार्गदर्शन

प्रो. नीना सबनानी, *एनिमेटर एवं सहायक संकाय,*
डिज़ाइन विभाग, भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, हैदराबाद

आभार ज्ञापन

श्री श्याम सिंह सुशील, *लेखक*
श्री अक्षय कुमार दीक्षित, *मेंटर,* शिक्षा निदेशालय, दिल्ली प्रशासन, दिल्ली
डॉ. प्रसाद एस ओंकार, *प्रमुख (डिज़ाइन) एवं एसोसिएट प्रोफ़ेसर*, आई.आई.टी., हैदराबाद
प्रो. दीपक जॉन मैथ्यू , *प्रोफ़ेसर* , डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
श्री डेल्विन जूड रेमेडियोज, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
श्रीमती अंकिता रॉय, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
डॉ. मोहम्मद शाहिद, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
डॉ. सौरव देवरी, *सहायक प्रोफ़ेसर*, डिज़ाइन विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
डॉ. शुहिता भट्टाचार्जी, *सहायक प्रोफ़ेसर*, उदार कला विभाग, आई.आई.टी., हैदराबाद
श्री गौतम गोस्वामी, *सहायक प्रोफ़ेसर*, एनीमेशन एवं मल्टीमीडिया विभाग,
बिरला प्रौद्योगिकी संस्थान, जयपुर
श्री मोहम्मद शाह आलम, *वरिष्ठ परामर्शदाता (आई.सी. टी.)*,
राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र प्रकोष्ठ , एन.सी.ई.आर.टी., दिल्ली
सुश्री भावना खेड़ा, *कनिष्ठ परियोजना अध्येता*,
राष्ट्रीय साक्षरता केंद्र प्रकोष्ठ, एन.सी.ई.आर.टी., दिल्ली

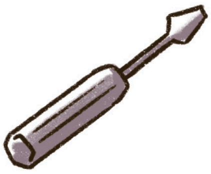

رام سِنگھ پورچہ زنانہٕ

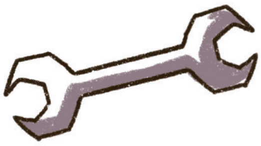

لِکھاٗر

مسز سنیتا

عکاٗسی

ساکشی نرالی تہٕ سری شنٛکر ٹوٗٹا

विद्यया ऽ मृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

راجستھان کِس خٕشک رِیاست کِس کرہِنِس میٖژ ہِنٛدِس علاقس چھِ عام پ‌ٹھ ماڈ یا کالا ماڈ وَنان
یِم س فصِل لوننہٕ پتہٕ ده
رِ‌تہٕ کالہِ س گردِ ہِنٛد طوفان شُروع گٔمت
یِم چھِ ماڈ ک‌ن گامَن منز خان‌درٕک ده آسان تہٕ رام سِن‌گھ پورا چھ یِتھے ہیو اَکھ ل کُٹ گأم
آ، پگہہ چھ چأنس مامہٕ سٕنٛدِس نیٖچِوِ خان‌در پورٕ گأم چھ سانہِ خُشی منز شٕمِل
موجی،گامس منز کأژا رونک تہٕ ووسہٕ درسہٕ چھے
بہٕ اوسُس پننہِ ماجہِ س‌ت پنٛنِس مامہٕ سٕنٛدِس گھرس منز آمُت

خان‌درٕ کہِ دہ گیہِ گاٖمکہِ سٕری نَفر برأژ منٛز مہارازَس سٕت مہرِنہِ ہیُنٛد گام
बाई-बाई!
نٕصف گام چھُ گۄمُت
خٲلی!

اسہِ چھ نٕشہِ ہِنٛدِ ینہٕ
خٕطرٕ تَیری کَرٕن
موج، أس کیازِ چھنہٕ
گژھان؟

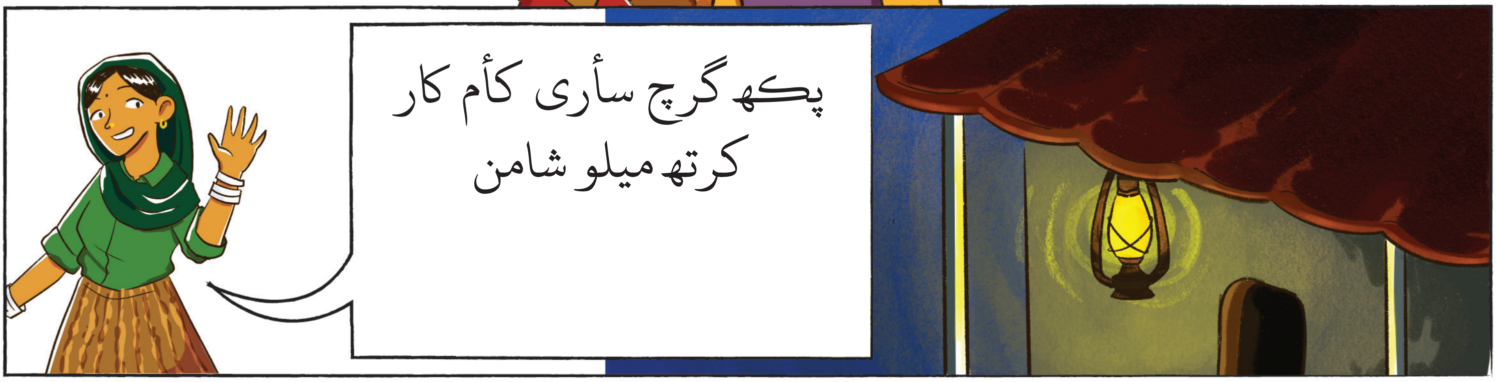
پکھ گرٕچ سأری کأم کار
کرتھ میلو شامن

سٕری زنانہٕ آیہِ شامَس پٮ۪ٹھ پٕیٕتر سٕنٛدِس گھرس منٛز پرٮ۪تھ کانٛہہ لوگ نارٕ کِس
گاشس منٛز گٮ۪ونہٕ تہٕ نَژنہِ

تیتھے گیہ رژھا دورِ پھن تیز گاش نظرِ
ہے ہُ کیاہ چھ
!گودامَن چھ نار

भागो!
कोई जानवरों को छुड़ाओ!
आग!
आग!
गाँव जल गया तो ?!
भागो!

عزیز رچنا، مے ست روز

تمام قمتی چیز کُرِو پیک!

کیٹاہ راموٹی چھےؒ گام ترأوتھ نیرُن؟
اسِ چھ یِ تِہ سورُے کینہہ أس گَوت گژھو؟

از چھنہٕ کانہہ مرد اسہِ چھنہٕ پتہ زِ انجن کِتھ کٔن کرو شروع
اگر گامس منز اکھ نفر تہِ آسہِ، تیٚلہِ ہی کہِ تالابَسِ منز انجن شروع کٔرِتھ نار ژھیوروِتھ
کیشنتی، ژٕ کیٚاہ چھکھ سوٚنچان؟

مے چھنہٕ پوختہٕ بھروسہ زِ اِنجن گڑھِ شُروع مگر بہٕ ہی گہٕ یہِ کوشِش کُرِتھ
کانہہ تہِ چھنہٕ یہِ زانان زِ تالابَس تام اِنجن نِنہٕ خطرٕ کِتھ کٔن چھ ٹریکٹر چلاوُن!
ون اوس یہِ اکھ الگ مسلہٕ

لُکرِ ہن د تختہٕ یتھ پ ب ٹھ انجن چھ تھونہٕ آمُت تتھ چھ پہیہٕ آسان أس ہ ب گَو اِکہٕ وٹہٕ یہِ تالابَس کُن نِتھ
हईशा !
हईशा !

ساروی واتنوو ژٕلِتھ میٚلتھ اِنجن تالابس تان
!نار چھ تیزی سان اسِ کُن پکان
اسِ چھ بیٚیہِ کینٛہہ چیٖز تہِ ضرورت
پایپہٕ
پیچکش
رینچ
اکھ أکِس سٟت آیہ پایپہٕ جوڑنہٕ تہٕ تِم آیہِ کھہس اندر دور تام واتناونہٕ
کھاہ بُرِیھوکھ آبہٕ سٟت تاکہِ نار پھہلنہٕ
!مُزیٚد بیٚیہِ

نار ووت آبہٕ سۍت بُرِتھ کھہَن تام مگر تتہِ پٮ۪ٹھ ہیوک نہٕ
برونٹھ پکِتھ یہ گوو اتہِ تھٕ روکِتھ ننارس پیہ أخر ہار مانٕن تہٕ
یہِ گوو ژھۍتہٕ

رام سِن گھ پورِچھِ زَنانہٕ آسہٕ انہِگٹہٕ رژ تالابَس نزدی ک کھڑا تِم س واریاہ زور سان شاہ
نِوان ژپر س خاموشی کی نہس کالس پتہٕ س أند پکھ خشی ہِن ز اکھ لہر

دویمہِ دہ آیہِ برژ واپس مردَن ہِندِ واپس یِنہٕ ست آو ن‌صف خلی گام بیٚیہِ پورٕ بُرِتھ
کیشانتی! زَنانہٕ چھے وَنان، تہِ چلوٕ اِنجن تہِ کِتھ کٔن کورٕو یہِ؟
بایا، بہٕ سٕس تہِ انجن چلاوان وُچھان آسان مے کٔر یہِ کوشِش تہٕ بہٕ گیس یہِ کرنس منز کامیاب!
واہ! ون ہی چھناوو بہٕ تُہ ٹریکٹر چلاوُن تہِ

विद्यया ऽमृतमश्नुते

एन सी ई आर टी
NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING